



ประกาศกรมศิลปากร

เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

ด้วยคณะกรรมการประเมินบุคคล ได้ดำเนินการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๘๖๑ กลุ่มจารีตประเพณี สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ และได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๘ โดยผ่านความเห็นชอบจากอธิบดีกรมศิลปากรแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการ ในหรือต่างกระทรวงหรือกรม พ.ศ. ๒๕๖๔ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ประกาศ อ.ก.พ. กรมศิลปากร ลงวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ คำสั่ง อ.ก.พ. กรมศิลปากร ที่ ๑/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ กรมศิลปากร จึงประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ดังนี้

ก. รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก

ตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๘๖๑ กลุ่มจารีตประเพณี สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ผู้ได้รับการคัดเลือก คือ นายภูวนารถ สังข์เงิน ตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๘๖๑ กลุ่มจารีตประเพณี สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ข. ชื่อและเค้าโครงผลงานและข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงานที่เสนอขอประเมิน

๑. ชื่อและเค้าโครงผลงาน ตามแบบการเสนอเค้าโครงผลงาน (ระดับชำนาญการพิเศษ)
แนบท้ายประกาศ

๒. ข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน ตามแบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน แนบท้ายประกาศ

ค. การตรวจสอบการประเมินบุคคล

หากบุคคลใดเห็นว่าผู้ขอประเมินแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ให้ดำเนินการทักท้วงเป็นหนังสือไปยังกรมศิลปากร หากคณะกรรมการประเมินบุคคล ได้ตรวจสอบ หรือมีผู้ทักท้วงและได้ตรวจสอบแล้วพบว่าข้าราชการผู้ขอประเมินผู้ใดแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินบุคคล จะดำเนินการรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทราบ เพื่อดำเนินการระงับ หรือยกเลิกการประเมิน พร้อมกับพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นและผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีต่อไป แต่ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ทักท้วงมีเจตนากลั่นแกล้ง หรือมีเจตนาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินบุคคล จะรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อดำเนินการกับผู้ทักท้วงต่อไป

ง. การตรวจ...

ง. การตรวจสอบการประเมินผลงาน

ในการประเมินผลงาน หากได้ตรวจสอบ หรือมีผู้ทักท้วงและได้ตรวจสอบแล้วพบว่าข้าราชการผู้ขอประเมินผู้ใดแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสัดส่วนการจัดทำผลงาน หรือเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดทำผลงานเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงาน นำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวานผู้อื่นให้จัดทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นมีใช่ผลงานที่แท้จริงของตน ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่อยู่ระหว่างการประเมินผลงาน ให้ระงับการประเมินผลงาน

(๒) ในกรณีที่ผ่านการประเมินผลงานแล้ว ให้ยกเลิกผลการประเมิน

(๓) ในกรณีที่มีคำสั่งเลื่อนระดับโดยผลของการประเมินผลงานแล้วให้ยกเลิกคำสั่งเลื่อนระดับข้าราชการผู้นั้นโดยพลัน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ขอประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี และไม่ให้ผู้ขอประเมินเข้ารับการประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ถูกลงโทษตามข้อ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี หากพบว่าข้อทักท้วงนั้นเป็นการกลั่นแกล้ง หรือเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินผลงาน จะรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อดำเนินการสอบสวนผู้ถูกทักท้วงให้ได้ข้อเท็จจริงแล้วดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไปด้วย

จ. กำหนดวันเวลาส่งผลงาน

ให้ผู้ได้รับการคัดเลือก ส่งผลงานและข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงานที่มีเอกสารหลักฐานครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน ๕ ชุด ซึ่งต้องเป็นเรื่องเดียวกันกับเรื่องที่เสนอในขั้นตอนการประเมินบุคคล ไปยังกลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง กรมศิลปากร ภายในกำหนดเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก หากไม่ส่งภายในกำหนดเวลาที่กำหนด กรมศิลปากร จะถือว่าผู้นั้นไม่ประสงค์เข้ารับการประเมินผลงาน เว้นแต่มีเหตุผลความจำเป็นไม่สามารถส่งผลงานและข้อเสนอแนวคิดในการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน ภายในกำหนดเวลาได้ ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณา ก่อนวันครบกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่มีเหตุผลอันควร หรือไม่ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นจะถือว่าไม่ประสงค์เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือก กรณีผู้ขอประเมินที่จะเกษียณอายุราชการในปีงบประมาณใด ให้ส่งผลงานให้กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง กรมศิลปากร เป็นเวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ในปีงบประมาณนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘



(นายพนมบุตร จันทรโชติ)

อธิบดีกรมศิลปากร

สำเนาถูกต้อง



(นางศิริพร คล้างาม)

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

แบบการเสนอเค้าโครงผลงาน

(ระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นายภูวนารถ สังข์เงิน

ตำแหน่งปัจจุบัน นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงในด้านอักษรศาสตร์ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์องค์ความรู้ทางด้านจารีตประเพณีจากเอกสารชั้นต้น และชั้นรองทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการผลิตผลงานวิชาการเผยแพร่สู่สาธารณชน

(๒) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหาของเอกสารหนังสือที่เกี่ยวกับด้านจารีตประเพณี เพื่อเป็นหลักฐานในการศึกษาขนบธรรมเนียม จารีตของชาติ และชำระไว้ซึ่งแบบแผนโบราณราชประเพณี ตลอดจนอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วินิจฉัย ความถูกต้องของข้อมูลด้านจารีตประเพณี

ข. ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานตามแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานระดับสำนักหรือกอง และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ค. ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานงานทำงานร่วมกันโดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงาน หรือบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

ง. ด้านการบริการ

(๑) ให้คำแนะนำและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

(๒) แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากร แก่ผู้ติดต่อขอเข้าไปพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทานหรือพิมพ์จำหน่าย เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาที่มีค่าของประเทศ

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในด้านอักษรศาสตร์ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า วิจัยทางด้านจารีตประเพณี จากเอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการผลิตผลงานวิชาการเผยแพร่สู่สาธารณชน

(๒) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหา ของเอกสาร หนังสือที่เกี่ยวข้องกับด้านจารีตประเพณี เพื่อค้นหาข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือหลักฐานใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาประวัติและพัฒนาการของจารีตประเพณี และดำรงไว้ซึ่งแบบแผนโบราณราชประเพณี ตลอดจนอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วินิจฉัยความถูกต้อง ให้ความเห็น และเสนอแนวทางการ ทั้งที่เป็นที่ปรึกษาทางด้านจารีตประเพณีแก่ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป

ข. ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนงาน โครงการของหน่วยงานระดับสำนักหรือกอง มอบหมายงาน แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานและติดตามประเมินผล เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ค. ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกันในทีมงาน โดยมีบทบาทในการชี้แนะ จูงใจ ทีมงาน หรือหน่วยงานอื่นในระดับสำนักหรือกอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ชี้แจง ให้ข้อคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ประโยชน์และความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน

ง. ด้านการบริการ

(๑) ให้คำแนะนำ ส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ในทางวิชาการด้านขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน

(๒) แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากร แก่ผู้ติดต่อขอเข้าไปพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทานหรือพิมพ์จำหน่าย เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาที่มีค่าของประเทศ

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับความดีเด่น หรือความสำคัญ)

ผลงานลำดับที่ ๑

๑. เรื่อง ประมวลบทความทางวิชาการด้านจารีตประเพณี และประวัติศาสตร์

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ กรกฎาคม ๒๕๖๔ - สิงหาคม ๒๕๖๘

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไทย

๓.๒ ความรู้ด้านโบราณราชประเพณี ประเพณีในราชสำนัก และประเพณีราษฎร์ของไทย

๓.๓ ความรู้ด้านระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระอารามหลวง

๓.๔ ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

๓.๕ ความรู้ด้านโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

๓.๖ ความรู้ด้านอักษรศาสตร์ (อักษรวิธี หลักภาษาไทย และราชาศัพท์)

๓.๗ ความรู้ด้านคติชนวิทยา

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

เนื้อหาของผลงานลำดับที่ ๑ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน โดยใช้วัตถุประสงค์ในการค้นคว้าเรียบเรียง และการเผยแพร่เป็นเกณฑ์ในการกำหนด ดังนี้

ส่วนที่ ๑. รวมบทความด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีเพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในนามหนังสือของกรมศิลปากร เป็นการรวบรวมบทความที่มีการค้นคว้าเรียบเรียงในประเด็นประวัติศาสตร์ ความเป็นมา และรูปแบบทางศิลปกรรมของสถานที่สำคัญของประเทศ คติความเชื่อและตำนานมุขปาฐะที่เกี่ยวข้อง

กับตำนานพื้นถิ่นของไทย ที่มาและพัฒนาการของวัฒนธรรมและประเพณีไทยในภูมิภาคต่าง ๆ และมีทิศทางสังคมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

(๑) บทความเรื่อง “วัดอัมพวันเจติยาราม” มีเนื้อหาว่าด้วยประวัติวัดอัมพวันเจติยาราม พระอารามหลวงในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีความสำคัญในแง่มิติทางประวัติศาสตร์กับการสถาปนาพระบรมราชจักรีวงศ์ ด้วยเป็นนิวาสสถานเดิมของสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี และเป็นสถานที่พระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ข้อสันนิษฐานถึงที่มาของนามพระอารามศาสนสถานที่สำคัญและรูปแบบทางศิลปกรรมที่ปรากฏในพระอารามดังกล่าว

(๒) บทความเรื่อง “วัดชุมพลนิกายาราม” มีเนื้อหาว่าด้วยประวัติวัดชุมพลนิกายาราม พระอารามหลวงในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีความสำคัญในมิติทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ด้วยสันนิษฐานว่าเป็นนิวาสสถานเดิมของพระบรมราชชนนีในสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง รวมถึงนามพระอารามอาจมีที่มาจากการเป็นสถานที่ประชุมทัพของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ขณะทรงดำรงบรรดาศักดิ์ที่เจ้าพระยาตากโหม เพื่อเข้าชิงพระราชบัลลังก์สมเด็จพระอาทิตย์วงศ์สถาปนาราชวงศ์ปราสาททอง ความสำคัญของพระอารามดังกล่าวที่ถือว่าเป็นพระอารามประจำพระราชวังบางปะอิน เมื่อถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ยังเป็นสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จจุดธูปมาปฏิบัติวิปัสสนาธุระ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาว่าด้วยศาสนสถานสำคัญและรูปแบบทางศิลปกรรมที่ปรากฏในพระอารามดังกล่าว

(๓) บทความเรื่อง “คติเรื่องนาคในพระพุทธศาสนา” มีเนื้อหาว่าด้วยคติเรื่องนาคที่ปรากฏในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา โดยอ้างอิงหลักฐานประเภทอรรถกถา และชาดกต่าง ๆ เนื้อในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท รวมถึงคติที่มาและความเชื่อของประเพณีการบวชนาค ตลอดจนรูปแบบทางศิลปกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อเรื่องนาคในดินแดนประเทศไทยปัจจุบัน

(๔) บทความเรื่อง “บุญกฐินในภาคอีสาน” มีเนื้อหาว่าด้วยข้อสันนิษฐานในประเด็นที่มาของประเพณีทอดกฐิน ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของประเพณีทอดกฐินในดินแดนประเทศไทย รวมถึงรายละเอียดข้อปฏิบัติที่เหมือนและแตกต่างระหว่างประเพณีทอดกฐินในพื้นที่ภาคกลางและพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับประเพณีบุญกฐินของชุมชนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๕) บทความเรื่อง “พระอารามหลวง” มีเนื้อหาว่าด้วยประวัติความเป็นมาของพระอารามหลวงในประเทศไทย นิยามความหมาย กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับพระอารามหลวง ตลอดจนรายนามพระอารามหลวงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๖) บทความเรื่อง “สังเขปเรื่องพระอารามหลวง” มีเนื้อหาว่าด้วยประวัติความเป็นมาของพระอารามหลวงในประเทศไทย นิยามความหมาย กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับพระอารามหลวง

(๗) บทความเรื่อง “ประเพณีทอดกฐินในภาคใต้” มีเนื้อหาว่าด้วยข้อสันนิษฐานในประเด็นที่มาของประเพณีทอดกฐิน ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของประเพณีทอดกฐินในดินแดนประเทศไทย ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับประเพณีบุญกฐินของชุมชนท้องถิ่นในภาคใต้ที่ถือปฏิบัติคล้ายคลึงกับพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย สะท้อนถึงความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมระหว่างสองภูมิภาคของประเทศ

(๘) บทความเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสกลนคร” มีเนื้อหาว่าด้วยข้อมูลด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การศึกษา ประชากรศาสตร์ และภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร

ส่วนที่ ๒ บทความด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่เผยแพร่ในสื่อออนไลน์ (Facebook) ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นบทความเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่มีเนื้อหากระชับเกี่ยวกับประเด็นประเพณีในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศที่ถือปฏิบัติในช่วงเวลานั้น ๆ รวมถึงประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่เป็นกระแสความสนใจในสังคมไทยช่วงเวลานั้น ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในแง่สังคมไทยในมิติด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประกอบด้วย

(๑) บทความเรื่อง “วัดแม่แห่งชาติ” มีเนื้อหาว่าด้วยประวัติความเป็นมาของวันแม่ในประเทศไทย โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา (มติคณะรัฐมนตรี)

(๒) บทความเรื่อง “สารทเดือนสิบ ตอนที่ ๑” มีเนื้อหาว่าด้วยข้อสันนิษฐานถึงที่มาและพัฒนาการของประเพณีสารทในประเทศไทย

(๓) บทความเรื่อง “สารทเดือนสิบ ตอนที่ ๒” มีเนื้อหาว่าด้วยรายละเอียดในการถือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสารทเดือนสิบในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

(๔) บทความเรื่อง “ตักบาตรรูปเทียน” มีเนื้อหาว่าด้วยรายละเอียดข้อปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในการถือปฏิบัติในประเพณีตักบาตรรูปเทียนซึ่งเป็นประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ถือปฏิบัติในวันเข้าพรรษา

(๕) บทความเรื่อง “เพลงโคราช ว่าด้วยจารีตและคติความเชื่อที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาว่าด้วยประมวลจารีตและข้อห้ามต่าง ๆ ที่ครูเพลงโคราชต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในการแสดงเพลงโคราช ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์นายบุญสม สังข์สุข ครูเพลงโคราชคนสำคัญของจังหวัดนครราชสีมาและอดีตนายกลิขิตเพลงโคราช

(๖) บทความเรื่อง “ประเพณีสงกรานต์ในพื้นที่ภาคใต้” มีเนื้อหาว่าด้วยประเพณีวันว่างซึ่งเป็นจารีตที่ผู้คนในพื้นที่ภาคใต้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในอดีตในช่วงสงกรานต์ เกี่ยวเนื่องกับคติการรับ - ส่ง เทวดาประจำเมือง (คติเรื่องนางสงกรานต์ในพื้นที่ภาคกลาง) ที่เลือนหายไปในปัจจุบัน แต่ได้พยายามรื้อฟื้น โดยผู้นำท้องถิ่นและเครือข่ายทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อตอบสนองต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่

(๗) บทความเรื่อง “นำช้างไปปล่อยป่า วิธีการจัดการช้างต้นที่ป่วยสมัยกรุงศรีอยุธยา” มีเนื้อหาว่าด้วยการนำช้างต้นที่ป่วยไปปล่อยป่าถวายพระพุทธรูปในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ซึ่งปรากฏหลักฐานในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา เนื่องด้วยในขณะนั้นสังคมไทยกำลังมีประเด็นความสนใจเรื่องช้างไทยที่ถูกส่งเป็นสัตว์สันธไมตรี ณ ประเทศศรีลังกา มีการบริหารจัดการและเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม

(๘) บทความเรื่อง “ไทยมุงสมัยกรุงศรีฯ” มีเนื้อหาว่าด้วยเหตุการณ์ที่ชาวกรุงศรีอยุธยาติดตามกองทัพไทยออกไปตีค่ายเนเมียวสีหบดี ณ ปากน้ำประสบ จนถูกกองทัพพม่าสังหารจำนวนมาก ซึ่งปรากฏหลักฐานในพระราชพงศาวดารสมัยกรุงศรีอยุธยา เนื่องด้วยในขณะนั้นสังคมไทยกำลังมีประเด็นความสนใจเรื่องข่าวภูมิภาคที่ชาวบ้านในจังหวัดสระบุรีมุ่งดูเหตุการณ์อุบัติเหตุทางถนนจนเกิดอันตรายกับตนเอง

(๙) บทความเรื่อง “พระราชานุกิจของสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศอมรินทร์” มีเนื้อหาว่าด้วยพระราชานุกิจส่วนพระองค์ของสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศอมรินทร์ ซึ่งปรากฏหลักฐานในคำให้การชาวกรุงเก่า เนื่องจากขณะนั้นละครโทรทัศน์เรื่อง “แม่หยั่ว” เป็นที่นิยมและจุดกระแสการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาอย่างแพร่หลายในสังคม

ส่วนที่ ๓ การค้นคว้าเรียบเรียงบทความทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีในงานบริการ เผยแพร่ และสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการด้านขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

(๑) บทความเรื่อง “ประวัติความเป็นมาของมหรสพสมโภชในงานพระราชพิธีของไทย” มีเนื้อหาว่าด้วยการศึกษาค้นคว้าในประเด็นประวัติความเป็นมา และพัฒนาการของมหรสพที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รวมถึงความสัมพันธ์และอิทธิพลทางวัฒนธรรมบันเทิงของราชสำนักกับวัฒนธรรมของราษฎร

(๒) ค้นคว้าเรียบเรียงข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จำนวน ๘ รายการ ได้แก่ ปอเกลื้อ จังหวัดน่าน แหน่นกบู่หงษ์ชิงอ จังหวัดปัตตานี นาเกลื้อ จังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ จังหวัดเพชรบูรณ์ น้ำผักสะทอน จังหวัดเลย การเสี่ยงกลองกิ่ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชัยภูมิ มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุดรธานี การเล่นโหวด จังหวัดนครนายก และจังหวัดหนองคาย และเรือบก จังหวัดพิษณุโลก มีเนื้อหาว่าด้วยมรดกทางภูมิปัญญา ซึ่งเป็นประเภทรายการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ต้องได้รับการส่งเสริมและรักษาอย่างเร่งด่วน จำนวน ๑ รายการ ได้แก่ ปอเกลื้อ จังหวัดน่าน และรายการตัวแทนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จำนวน ๗ รายการ ได้แก่ แหน่นกบู่หงษ์ชิงอ จังหวัดปัตตานี นาเกลื้อ จังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ จังหวัดเพชรบูรณ์ น้ำผักสะทอน จังหวัดเลย การเสี่ยงกลองกิ่ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชัยภูมิ มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุดรธานี การเล่นโหวด จังหวัดนครนายก และจังหวัดหนองคาย และเรือบก จังหวัดพิษณุโลก เพื่อประกอบการพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการส่งเสริม

และรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประกาศขึ้นทะเบียนบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนการดำเนินการ

ส่วนที่ ๑. รวบรวมความด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในนามหนังสือของกรมศิลปากร

๑. สํารวจข้อมูลการศึกษาวิจัย หลักฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงเรื่องและกรอบประเด็นในการศึกษาค้นคว้า

๒. วางแผนเตรียมการในการลงพื้นที่สํารวจเก็บข้อมูลภาคสนาม บันทึกภาพ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น

๓. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเรียบเรียงเนื้อหาตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ โดยบูรณาการกับสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. จัดทำเชิงอรรถอธิบายความเพิ่มเติม พร้อมจัดทำอ้างอิงและบรรณานุกรมเพื่อแสดงแหล่งที่มาของข้อมูล

๕. จัดหาภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา พร้อมคำบรรยายภาพ

๖. นำเสนอผู้บังคับบัญชาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาในต้นฉบับหนังสือ จากนั้นนำเสนอคณะกรรมการวิชาการของกรมศิลปากร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาในต้นฉบับหนังสือตามระเบียบของกรมศิลปากร

๗. ขออนุมัติจัดพิมพ์หนังสือจากอธิบดีกรมศิลปากร

๘. ดำเนินการจัดพิมพ์ตามระเบียบของทางราชการ และควบคุมการจัดพิมพ์ให้ถูกต้องตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างจัดพิมพ์หนังสือกับผู้รับจ้าง

๙. ตรวจรับพัสดุ (หนังสือ) ตามระเบียบของทางราชการ

ส่วนที่ ๒ บทความด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่เผยแพร่ในสื่อออนไลน์ (Facebook) ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

๑. กำหนดหัวข้อและวางโครงเรื่องเนื้อหาที่ค้นคว้าเรียบเรียง

๒. ค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการค้นคว้าเรียบเรียง

๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ แล้วนำมาค้นคว้าเรียบเรียงพร้อมทั้งจัดหาภาพประกอบ

๔. นำเสนอผู้บังคับบัญชาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา

๕. ปรับแก้ไขเนื้อหาตามการพิจารณาของผู้บังคับบัญชา

๖. วางรูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านโปรแกรมการนำเสนอทางคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการรูปแบบการนำเสนอให้น่าสนใจ ตามกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ

๗. นำเสนอข้อมูลบนสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ส่วนที่ ๓ การค้นคว้าเรียบเรียงบทความทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีในงานบริการ เผยแพร่ และสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการด้านขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. ค้นคว้าข้อมูลในประเด็นที่ได้รับมอบหมาย

๒. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ นำมาวางโครงเรื่องและกรอบเนื้อหาที่จะเรียบเรียง

๓. เรียบเรียงเนื้อหา

๔. นำเสนอผู้บังคับบัญชาตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา พร้อมแก้ไขเนื้อหาตามการพิจารณาของผู้บังคับบัญชา

๕. นำเสนอนักอักษรศาสตร์ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา พร้อมแก้ไขเนื้อหาตามการพิจารณาของนักอักษรศาสตร์ทรงคุณวุฒิ

๖. นำเสนอผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อนำเสนอไปยังผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง เพื่อรวมตอบเรื่องไปยังหน่วยงานที่ขอความอนุเคราะห์ต่อไป

เป้าหมายของงาน

เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ที่ถูกต้องมีความน่าเชื่อถือออกสู่สาธารณชน โดยนำเสนอทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์ (หนังสือ) และสื่อออนไลน์ ตามกระแสนิยมในปัจจุบัน โดยมีความคาดหวังจะเป็นแหล่งข้อมูลหรือฐานข้อมูลทางวิชาการที่ประชาชนสามารถนำไปอ้างอิง ศึกษา ค้นคว้า และต่อยอดทางวิชาการได้ ตลอดจนก่อให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหน ตระหนัก ฟื้นฟู รักษา และสืบต่อมรดกทางวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ด้านประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี และวัฒนธรรม ระหว่างกรมศิลปากรกับบุคคลและหน่วยงานภายนอก

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ ประมวลบทความทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี จำนวนทั้งสิ้น ๑๘ เรื่อง แบ่งออกเป็น ๓ หมวด ดังนี้

(๑) หมวดบทความด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือของกรมศิลปากร จำนวน ๘ เรื่อง ดังนี้

(๑.๑) บทความเรื่อง “วัดอัมพวันเจติยาราม วรวิหาร” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือ ปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๒๗ จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑๗ หน้า

(๑.๒) บทความเรื่อง “วัดชุมพลนิกายาราม” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือปกิณก
ศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๒๘ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๖ หน้า

(๑.๓) บทความเรื่อง “คติเรื่องนาคในพระพุทธศาสนา” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือนาค:
จากตำนานความเชื่อสู่ศรัทธาร่วมสมัย พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒๑ หน้า

(๑.๔) บทความเรื่อง “บุญกฐินในภาคอีสาน” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือปกิณก
ศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๒๙ จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๖ หน้า

(๑.๕) บทความเรื่อง “พระอารามหลวง” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือปกิณก
ศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๒๙ จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๘ หน้า

(๑.๖) บทความเรื่อง “สังเขปเรื่องพระอารามหลวง” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือปกิณก
ศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๓๐ จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๑๐ หน้า

(๑.๗) บทความเรื่อง “ประเพณีทอดกฐินในภาคใต้” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือปกิณก
ศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๓๐ จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๘ หน้า

(๑.๘) บทความเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสกลนคร” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือปกิณก
ศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๓๑ จังหวัดสกลนคร พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๑๔ หน้า

(๒) หมวดบทความด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่เผยแพร่ในสื่อออนไลน์ของ
หน่วยงาน จำนวน ๙ เรื่อง ดังนี้

(๒.๑) บทความเรื่อง “วันแม่แห่งชาติ” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีต
ประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (Facebook) วันที่ ๓๑ กรกฎาคม
๒๕๖๔ จำนวน ๔ หน้า

(๒.๒) บทความเรื่อง “สารทเดือนสิบ ตอนที่ ๑” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์
และจารีตประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (Facebook) วันที่ ๑๖
กันยายน ๒๕๖๔ จำนวน ๓ หน้า

(๒.๓) บทความเรื่อง “สารทเดือนสิบ ตอนที่ ๒” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์
และจารีตประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (Facebook) วันที่ ๑๖
กันยายน ๒๕๖๔ จำนวน ๒ หน้า

(๒.๔) บทความเรื่อง “ตักบาตรรูปเทียน” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และ
จารีตประเพณีของชาติทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (Facebook) วันที่ ๖
พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จำนวน ๑ หน้า

(๒.๕) บทความเรื่อง “เพลงโคราชว่าด้วยจารีตและเชื้อ” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (Facebook) วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ จำนวน ๓ หน้า

(๒.๖) บทความเรื่อง “ประเพณีสงกรานต์ในพื้นที่ภาคใต้” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (Facebook) วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕ จำนวน ๘ หน้า

(๒.๗) บทความเรื่อง “นำช้างไปปล่อยป่า วิถีจัดการช้างต้นที่ป่วยสมัยกรุงศรีอยุธยา” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (Facebook) วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๖ หน้า

(๒.๘) บทความเรื่อง “ไทยมุงสมัยกรุงศรีฯ” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ จำนวน ๙ หน้า

(๒.๙) บทความเรื่อง “พระราชานุกิจของสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติ ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑๐ หน้า

(๓) หมวดบทความทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี ในงานบริการ เผยแพร่ และสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการด้านขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้

(๓.๑) บทความเรื่อง “ประวัติความเป็นมาของมหรสพสมโภชในงานพระราชพิธีของไทย” ประกอบการจัดทำต้นฉบับหนังสือจดหมายเหตุการจัดมหรสพสมโภช เถลิงพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีอันมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ แก่สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

(๓.๒) คั่นคว่ำเรียบเรียงข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จำนวน ๘ รายการ ได้แก่ ปอเกลือ จังหวัดน่าน แหน่กบุงหงชิงอ จังหวัดปัตตานี นาเกลือ จังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ จังหวัดเพชรบูรณ์ น้ำผักสะทอน จังหวัดเลย การเสี่ยงกลองกิ่ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชัยภูมิ มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุดรธานี การเล่นโหวด จังหวัดนครนายก และจังหวัดหนองคาย และเรือบก จังหวัดพิษณุโลก มีเนื้อหาว่าด้วยมรดกทางภูมิปัญญา ซึ่งเป็นประเภทรายการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ต้องได้รับการส่งเสริมและรักษาอย่างเร่งด่วน. จำนวน ๑ รายการ ได้แก่ ปอเกลือ จังหวัดน่าน และรายการตัวแทนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จำนวน ๗ รายการ ได้แก่ แหน่กบุงหงชิงอ จังหวัดปัตตานี นาเกลือ จังหวัดสมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ จังหวัดเพชรบูรณ์ น้ำผักสะทอน จังหวัดเลย การเสี่ยงกลองกิ่ง จังหวัด

กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ มุกดาหาร อ่างนาจเจริญ และอุดรธานี การเล่นโหวด จังหวัดนครนายก และจังหวัดหนองคาย และเรือบก จังหวัดพิษณุโลก เพื่อประกอบการพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประกาศขึ้นทะเบียนบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม แก่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

เชิงคุณภาพ

ผลงานที่ศึกษาค้นคว้าเรียบเรียง มีความถูกต้องทางวิชาการตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีของชาติ สามารถนำไปใช้อ้างอิงในการศึกษาทางวิชาการ รวมถึงเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑. องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี ที่จัดทำขึ้นสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลทางวิชาการให้แก่สาธารณชนในการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิงในทางวิชาการ โดยกรมศิลปากร ได้จัดพิมพ์ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือ) ดังนี้

- หนังสือปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๒๗ จังหวัดสมุทรสงคราม จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
- หนังสือปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๒๘ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
- หนังสือภาค: จากตำนานความเชื่อสู่ศรัทธาร่วมสมัย จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- หนังสือปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๒๙ จังหวัดร้อยเอ็ด จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
- หนังสือปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๓๐ จังหวัดภูเก็ต จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
- หนังสือปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๓๑ จังหวัดสกลนคร จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

๒. การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ทางสื่อออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์นั้น สามารถสื่อสารสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วและแพร่หลาย นับเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างประชาชนและหน่วยงานที่สะดวกและมีขั้นตอนไม่ยุ่งยาก ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติของกรมศิลปากร ได้มากขึ้น ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการรับฟังข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นในการทำงาน ของนักอักษรศาสตร์ สำนักวรรณกรรมผ่านสื่อออนไลน์นับเป็นการลดช่องว่างระหว่างประชาชนและหน่วยงานรัฐ

เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของนักอักษรศาสตร์ รวมถึงสร้างเครือข่ายระหว่างนักวิชาการ เครือข่ายทางวัฒนธรรม และนักอักษรศาสตร์ กลุ่มจารีตประเพณี ในระยะยาวอย่างยั่งยืนอีกด้วย

๗. ความยุ่งยากและความซับซ้อนในการดำเนินการ

การศึกษาค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี จะเป็นการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์มาบูรณาการกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านคติชนวิทยา มานุษยวิทยา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ศิลปะ และโบราณคดี ซึ่งต้องพิจารณาและตรวจสอบข้อมูลชั้นปฐมภูมิ และทุติยภูมิอย่างละเอียดรอบคอบ และการเรียบเรียงผลการศึกษาค้นคว้าตามระเบียบวิธีทางวิชาการ ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบหลักในด้านการปฏิบัติการของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มจารีตประเพณี

อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานศึกษาค้นคว้าในฐานะนักอักษรศาสตร์ กลุ่มจารีตประเพณี มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากนักอักษรศาสตร์กลุ่มอื่น กระทั่งสายงานประวัติศาสตร์ที่มีลักษณะงานใกล้เคียงกัน เนื่องจากนักอักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณีไม่จำกัดการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เฉพาะหลักฐานชั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิ หากแต่นักอักษรศาสตร์ยังต้องพิจารณาจากหลักฐานประเภทอื่น ๆ เช่น ตำนาน มุขปาฐะ คติชนวิทยา วัฒนธรรมและประเพณี กระทั่งหลักฐานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะ จึงจำเป็นที่นักอักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณีต้องระมัดระวังและพิจารณาหลักฐานดังกล่าวมากขึ้นเป็นพิเศษ

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑. ด้วยลักษณะขององค์ความรู้ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม ที่จำเป็นต้องประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์มาบูรณาการกับสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์แขนงอื่น และความจำเป็นในการเก็บข้อมูลภาคสนาม จึงอาจประสบปัญหาในการดำเนินงานที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้หลักฐานอย่างสูง

๒. ด้วยข้อจำกัดของระยะเวลาในการค้นคว้าเรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับภายในระยะเวลาที่กระชั้น ผู้ค้นคว้าเรียบเรียงจึงต้องกำหนดขอบเขตการศึกษาให้เหมาะสม ดังนั้น ประเด็นการวิเคราะห์ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการสืบค้นแหล่งข้อมูลจากหลักฐานต่าง ๆ จึงอาจไม่ครอบคลุมหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนรอบด้าน

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. การปฏิบัติงานศึกษาค้นคว้าด้านจารีตประเพณี ควรปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะการดำเนินงานให้ยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อที่จะสามารถเก็บข้อมูลได้ลึกซึ้งและกว้างขวางมากกว่าในปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้การศึกษาด้านจารีตประเพณีมีความเข้มข้นและนุ่มลึกมากขึ้นกว่าเดิม

๒. ควรมีระยะเวลาและการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามที่มากขึ้น เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าด้านจารีตประเพณีไม่สามารถค้นคว้าข้อมูลจากหลักฐานประเภทเอกสารได้เพียงอย่างเดียว แต่ควรลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาข้อมูลอยู่โดยตลอด เนื่องจากประเพณีและวัฒนธรรมของผู้คนมีพลวัตและความเปลี่ยนแปลงอยู่โดยตลอด

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

- กรมศิลปากรจัดพิมพ์หนังสือจำหน่ายที่ศูนย์หนังสือกรมศิลปากร
- กรมศิลปากรจัดพิมพ์หนังสือเพื่อเป็นอภินันทนาการแก่ผู้มาร่วมงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของกรมศิลปากร
- กรมศิลปากรให้บริการประชาชนในรูปแบบ E-BOOK ผ่านสื่อออนไลน์ของกรมศิลปากร (เว็บไซต์กรมศิลปากร)
- สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เผยแพร่องค์ความรู้ทางสื่อออนไลน์ (Facebook) ของหน่วยงาน

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....*ว. น. ๗*.....
 (.....*นายวราภรณ์ สิริวัณ*.....)
 ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....*ฉัตรภรณ์ จินดาเดช*.....
 (.....*(นางสาวฉัตรภรณ์ จินดาเดช)*.....)
 ผู้อำนวยการกลุ่มจารัดประเพณี
 ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ).....*สมน*.....
 (.....*(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)*.....)
 ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
 ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลเดียวกัน ก็ให้คำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงานลำดับที่ ๒

๑. เรื่อง ต้นฉบับหนังสืออยุธยาฝ่ายของเลทเว-นรธา

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ มิถุนายน ๒๕๖๗ - สิงหาคม ๒๕๖๘

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ไทยและพม่า

๒. ความรู้ด้านโบราณราชประเพณี และประเพณีราชพิธีสมัยอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

๓. ความรู้ด้านภาษาอังกฤษและการแปล

๔. ความรู้ด้านโบราณคดีในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

เนื้อหาของต้นฉบับ เรื่อง อยุธยาฝ่ายของเลทเว-นรธา แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑. การแปล เรียบเรียง และตรวจสอบชำระ เรื่อง “Yodarya Naing Mawgun by Letwe Nawrahta: A Contemporary Myanmar Record, Long Lost, of How Ayutthaya Was Conquered.” แปลจากต้นฉบับภาษาพม่าเป็นภาษาอังกฤษโดย Soe Thuzar Myint.” Journal of the Siam Society, Vol.99 (2011):1-24. ซึ่งในครั้งนี้นำชื่อภาษาไทยว่า “อยุธยาฝ่าย ของเลทเว-นรธา (YODARYA NAING MAWGUN BY LETWE NAWRAHTA)” แปลจาก ซึ่งมีเนื้อหาว่าด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของพม่า ชื่อว่า “อยุธยาฝ่าย” ประพันธ์โดย เลทเว-นรธา ขุนนางผู้ใหญ่และกวีในสมัยราชวงศ์คองบองของพม่า ที่กล่าวถึงรายละเอียดเหตุการณ์ บุคคล และยุทธศาสตร์ทางทหารในสงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๓๑๐ ซึ่งนับเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ขั้นต้นเพียงชิ้นเดียวที่ประพันธ์ขึ้นร่วมสมัยกับเหตุการณ์ดังกล่าว เนื่องจากในปัจจุบันหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของทั้งไทยและพม่าที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สงครามครั้งนี้ มักประพันธ์หรือตรวจสอบชำระขึ้นภายหลังทั้งสิ้น แม้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ของไทยจะมีการอ้างอิงอยุธยาฝ่ายมาประมาณ ๓ ทศวรรษมาแล้ว แต่ยังไม่เคยมีการแปลหลักฐานดังกล่าวออกมาเป็นภาษาไทย

ส่วนที่ ๒. การค้นคว้าเรียบเรียง “ชีวิตและผลงานของเลทเว-นรธา” เป็นการค้นคว้าเรียบเรียงชีวประวัติ ภูมิหลัง ผลงานนิพนธ์ และข้อสังเกตทางประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับเลทเว-นรธา หรือ อุ เน ผู้ประพันธ์อยุธยาพ่าย ซึ่งเป็นกวีและขุนนางผู้ใหญ่ที่มีชีวิตในช่วงปลายสมัยราชวงศ์ญองญาน (ตรงกับสมัยราชวงศ์บ้านพลูหลวงของไทย) จนถึงสมัยราชวงศ์คองบอง (ตรงกับสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น) รับราชการมาตั้งแต่รัชกาลพระมหาธรรมราชาธิเบติ กษัตริย์พระองค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์ญองญาน (ตรงกับรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ จนถึงรัชกาลสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์แห่งกรุงศรีอยุธยา) จนถึงรัชกาลพระเจ้าปดุง แห่งราชวงศ์คองบอง (ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย) เลทเว-นรธา ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ประพันธ์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญเป็นจำนวนมากในการศึกษาประวัติศาสตร์พม่า อาจเทียบเคียงได้กับหลวงอุดมสมบัติ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ของประเทศไทย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ต้นฉบับหนังสืออยุธยาพ่ายของเลทเว-นรธา ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑. การแปลและเรียบเรียงบทความเรื่อง “Yodarya Naing Mawgun by Letwe Nawrahta: A Contemporary Myanmar Record, Long Lost, of How Ayutthaya Was Conquered.” มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับ “อยุธยาพ่าย” ผลงานประพันธ์ของเลทเว-นรธา ซึ่งพบว่ามีการจัดพิมพ์เผยแพร่เพียงฉบับเดียว คือ ฉบับแปลจากภาษาพม่าเป็นภาษาอังกฤษ โดย โซ ธูซา มยิน
๒. ประสานงานขออนุญาตแปลต้นฉบับบทความเรื่อง “Soe Thuzar Myint. Yodarya Naing Mawgun by Letwe Nawrahta: A Contemporary Myanmar Record, Long Lost, of How Ayutthaya Was Conquered. Translated by Soe Thuzar Myint.” ซึ่งได้จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสยามสมาคม เป็นลายลักษณ์อักษรจากสยามสมาคม เจ้าของลิขสิทธิ์
๓. ดำเนินการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่าของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ในการถอดคำศัพท์นามเฉพาะชื่อบุคคล สถานที่ และเอกสารต่าง ๆ
๔. เรียบเรียงเนื้อหาให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษาและข้อมูลทางประวัติศาสตร์
๕. ตรวจสอบชำระเพิ่มเติมพร้อมจัดทำเชิงอรรถอธิบายเนื้อความด้านประวัติศาสตร์ โบราณราชประเพณี ประเพณีโบราณที่ปรากฏในเอกสารเพื่อความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา
๖. จัดหาภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาชัดเจนยิ่งขึ้น
๖. นำเสนอผู้บังคับบัญชาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา

๗. นำเสนอกรรมการวิชาการของกรมศิลปากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญ ในประเด็นความสัมพันธ์ไทย - พม่า ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา

ส่วนที่ ๒. การค้นคว้าเรียบเรียง เรื่อง “ชีวิตและผลงานของเลทเว-นรธา” มีขั้นตอน การดำเนินงาน ดังนี้

๑. กำหนดเค้าโครงเรื่องและแผนการดำเนินงาน
๒. ศึกษา และค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวข้องกับเลทเว-นรธา จากหลักฐานเอกสารชั้นต้น และชั้นรอง
๓. วิเคราะห์ข้อมูล และเรียบเรียงเนื้อหา
๔. จัดทำเชิงอรรถอธิบายความและจัดหาภาพประกอบเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจน
๔. นำเสนอผู้บังคับบัญชาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา
๕. นำเสนอกรรมการวิชาการของกรมศิลปากรตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา

เป้าหมายของงาน

เพื่อเผยแพร่และสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางด้านประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทย และพม่า เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิงทางวิชาการ อันจะเกิดความรู้และความเข้าใจ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านในมิติทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏรายละเอียด ของคติความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง การดำเนินสงคราม และหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับ เครื่องราชูปโภค และเครื่องสูงของราชสำนักอยุธยา ช่วยให้เกิดกระบวนการตั้งสมมติฐานและสืบค้นข้อมูล ในการขยายพรมแดนความรู้เพื่อทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไทยและพม่าในสมัยอยุธยาตอนปลาย ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นต่อไป

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

ต้นฉบับหนังสืออยุธยาพ่ายของเลทเว-นรธา จำนวน ๔๕ หน้า

ประกอบด้วยเนื้อหา ๒ ส่วน

(๑) เรื่อง “อยุธยาพ่าย ของเลทเว-นรธา” แปลจากเรื่อง “Yodarya Nàing Mawgun by Letwe Nawrahta: A Contemporary Myanmar Record, Long Lost, of How Ayutthaya Was Conquered; Translated by Soe Thuzar Myint” ใน Journal of the Siam Society Vol.99, 2011. จำนวน ๓๐ หน้า

(๒) เรื่อง “ชีวิตและผลงานของเลทเว-นรธา (Letwe Nawrahta)” จำนวน ๑๕ หน้า

เชิงคุณภาพ

การศึกษา ค้นคว้า แปร วิเคราะห์ และเรียบเรียง มีความถูกต้องทางวิชาการตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ โดยยึดหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม สามารถนำไปใช้อ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ รวมทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

สามารถนำไปใช้ศึกษาค้นคว้า อ้างอิง และต่อยอดทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในเหตุการณ์สงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๓๑๐ การศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ของไทยและประเทศเพื่อนบ้านในสมัยอยุธยาตอนปลายจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น รวมถึงด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมเนียมการเดินทัพ ยุทธศาสตร์การสงคราม และรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องราชูปโภค และเครื่องสูงของราชสำนักสมัยอยุธยาตอนปลาย

๗. ความยุ่งยากและความซับซ้อนในการดำเนินการ

๑. เนื่องจากการอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของประเทศพม่าเป็นหลัก ทำให้เกิดความยากลำบากในการพยายามเข้าใจภาษา หลักเกณฑ์ในการทับศัพท์ภาษาพม่าออกมาเป็นภาษาไทย ซึ่งต้องพิจารณาในการทับศัพท์ด้วยความรอบคอบ โดยเฉพาะชื่อบุคคล และสถานที่ต่าง ๆ หากชื่อดังกล่าวปรากฏหลักฐานในเอกสารทางประวัติศาสตร์ของไทย ก็จะใช้ชื่อตามที่ปรากฏในภาษาไทย และกำกับด้วยชื่อเดิมตามภาษาพม่าเอาไว้ ส่วนชื่อของเอกสารทั้งหมดที่ใช้ไม่ปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ของไทย จึงระบุด้วยชื่อเรียกทับศัพท์ภาษาพม่าเอาไว้ และเพิ่มเติมคำอธิบายประเภท ลักษณะ และเนื้อหาของเอกสารนั้น ๆ

๒. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของพม่าที่นำมาใช้ศึกษา ด้วยข้อจำกัดทางด้านภาษาของผู้เขียน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์และงานค้นคว้าประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่มีการแปลจากภาษาพม่าเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

๓. การระบุเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของไทยและพม่า มักจะให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่ต่างกัน จึงต้องอาศัยการศึกษาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ ที่จะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและประสบการณ์ในการทำงานด้านประวัติศาสตร์ เพื่อกลั่นกรองให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน มีความน่าเชื่อถือ สามารถใช้อ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ต่อไป

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นำมาอ้างอิงในการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของพม่า แต่ด้วยข้อจำกัดทางภาษาของผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกใช้เฉพาะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ งานประวัตินิพนธ์ หรือบทความทางวิชาการที่นักวิชาการของพม่าแปลจากภาษาพม่าเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น จึงอาจจะได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนเท่าที่ควรเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์หลักฐานตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์

๙. ข้อเสนอแนะ

- การศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ไทย-พม่า ในมิติทางประวัติศาสตร์ที่มาในบริบทของการศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ในลักษณะคู่สงครามระหว่างสองประเทศ ยังมีการศึกษาด้วยหลักฐานที่ปรากฏในปัจจุบัน แม้ในอดีตจะมีการนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของพม่ามาแปลเป็นภาษาไทยอยู่บ้างแล้ว เช่น มหาราชวงศ์พงศาวดารพม่า คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงประจู่ทรงธรรม เป็นต้น แต่เป็นการแปลที่ผ่านมาเป็นเวลากว่าศตวรรษแล้ว จึงควรมีการศึกษาโดยการนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ งานประวัตินิพนธ์ของนักวิชาการพม่า มาแปลเป็นภาษาไทยเพิ่มเติม ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เกิดการขยายพรมแดนความรู้ด้านประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่าให้กว้างขวาง ลุ่มลึก และรอบด้านยิ่งขึ้น

- ด้วยข้อจำกัดทางด้านภาษาของผู้เขียน จึงจำเป็นต้องเลือกใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ และงานค้นคว้าประวัตินิพนธ์ที่มีการแปลจากภาษาพม่าเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น เห็นควรหากมีการศึกษาต่อยอดในประเด็นความสัมพันธ์ไทย - พม่า ควรมีการใช้หลักฐานเอกสารชั้นต้นจากภาษาพม่ามาประกอบการศึกษาโดยตรง รวมถึงตรวจสอบ และขอคำแนะนำจากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิชาวพม่าในประเทศไทย

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

ต้นฉบับหนังสือเรื่องอยุธยาฝ่ายของเลทเว-นรธา พร้อมจัดพิมพ์เผยแพร่

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....
(.....นายจตุรนต์ สิริวัณ.....)

ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....
(.....นางสาวฉัตรกรรณ จินดาเดช.....)
ผู้อำนวยการกลุ่มจารัดประเพณี
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ).....
(.....นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์.....)
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลเดียวกัน ก็ให้คำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงานลำดับที่ ๓

๑. เรื่อง งานเผยแพร่และกิจกรรมส่งเสริมวิชาการด้านจารีตประเพณี

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๔ - กรกฎาคม ๒๕๖๘

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ไทย
๒. ความรู้ด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของชาติ
๓. ความรู้ด้านคติชนวิทยา
๔. ความรู้เกี่ยวกับคติความเชื่อในศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู
๕. ความรู้ด้านมานุษยวิทยา
๖. ความรู้ด้านอักษรศาสตร์
๗. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบราชการด้านการเงินและพัสดุ
๘. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบงานสารบรรณ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

กิจกรรมส่งเสริมวิชาการด้านจารีตประเพณี เน้นงานในลักษณะการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด และพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมในเชิงทางวิชาการด้านจารีตประเพณี ในรูปแบบกิจกรรมการสัมมนาหรือเสวนาทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และแลกเปลี่ยนข้อมูลและทัศนะทางวิชาการ ตลอดจนเพื่อเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชนในวงกว้าง

กิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการด้านจารีตประเพณีที่รับผิดชอบดำเนินการ มีดังนี้

(๑) การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “พราหมณ์: พหุลักษณะทางวัฒนธรรมของสังคมไทย” เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ - ฮินดูในประเทศไทย ครอบคลุมมิติด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และประชาชนทั่วไปที่สนใจศึกษาค้นคว้าด้านศาสนาและวัฒนธรรม

(๒) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “นาค” ในวัฒนธรรมไทย เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับคติเรื่องนาคในประเทศไทยอย่างรอบด้าน ทั้งมิติทางประวัติศาสตร์ คติชนวิทยา ศิลปกรรม วัฒนธรรม และจารีตประเพณี รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และประชาชนทั่วไปที่สนใจศึกษาค้นคว้าด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรม

(๓) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ภูษาศิลป์จากห้องถิ่นสู่สากล” เถลิงพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสสมทามงคล เถลิงพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๒ - ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระมหากรุณาธิคุณในการอนุรักษ์และส่งเสริมผ้าไทยให้เป็นที่ประจักษ์ ตลอดจนเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องผ้าไทยในแง่มุมต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์ สืบทอด และต่อยอดภูมิปัญญาด้านสิ่งทอซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติต่อไป

(๔) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ผี: นานาสาระความเชื่อในวัฒนธรรมไทย” เมื่อวันที่ ๓๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ จัดขึ้นเพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อและบทบาทของผีในสังคมไทย ในมิติต่าง ๆ ทั้งในบริบทเวลาชีวิตของผู้คนตั้งแต่เกิดจนตาย และบริบทของสถานที่ รวมถึงการแปรเปลี่ยนเข้าสู่วัฒนธรรมสาธารณะ (Popular Culture) ผ่านสื่อบันเทิง สื่อสังคมออนไลน์ และเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรม อันเชื่อมโยงไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งองค์ความรู้หลากหลายสาขาวิชาจากการจัดการเสวนาทางวิชาการครั้งนั้นนอกจากจะช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีในวัฒนธรรมไทยให้สมบูรณ์รอบด้านแล้ว ยังเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของสังคมวัฒนธรรมไทย อันมีพื้นฐานมาจากการผสมผสานกันระหว่างคติความเชื่อเรื่อง “ผี” อันเป็นความเชื่อดั้งเดิมของผู้คนในสังคมกับคติความเชื่อในศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู ได้ลุ่มลึกชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจนำไปต่อยอดในการศึกษาประเด็นอื่น ๆ หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่อไป

(๕) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “กรุงเทพฯ ในความทรงจำ: พินิจวัด เวียง วัง ผ่านภาพถ่ายและภาพยนตร์” เนื่องในงานได้ร่วมพระบารมี ๒๔๒ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับบริบทเชิงพื้นที่ของ “กรุงเทพมหานคร” จากมิติทางประวัติศาสตร์ สังคม และผู้คนที่บันทึกผ่านภาพถ่ายและภาพยนตร์สู่สาธารณชน

(๖) กิจกรรมการพัฒนาศูนย์กลางการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เรื่อง “พัฒนาศักยภาพการนำเสนอผลงานทางวิชาการในยุคดิจิทัล จากตัวอักษรสู่คอนเทนต์ใหม่: พื้นที่ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประยุกต์การนำเสนอผลงานทางวิชาการทางสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสื่อสารกับประชาชนและคนรุ่นใหม่ได้กว้างขวางและทันสมัยยิ่งขึ้น

(๗) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือ เรื่อง “ผีในวัฒนธรรมไทย” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องผีในวัฒนธรรมไทยในหลากหลายแง่มุม ทั้งด้านคติชนวิทยา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา และนิเทศศาสตร์ แก่สาธารณชน รวมถึงการต่อยอดองค์ความรู้ทางวิชาการที่ใช้ในการค้นคว้าและอ้างอิงได้

ขั้นตอนการดำเนินการ

ส่วนที่ ๑ ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และประธานคณะกรรมการฝ่ายสถานที่และยานพาหนะ ในการเสวนาทางวิชาการ การสัมมนาทางวิชาการ และโครงการพัฒนาบุคลากรสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

๑. ศึกษา และรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการเสวนาหรือสัมมนาทางวิชาการ
๒. จัดทำรายละเอียดโครงการ พร้อมรายละเอียดงบประมาณ และนำเสนอขออนุมัติโครงการ และงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ
๓. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
๔. พิจารณาประสานงานเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ หรือบุคลากรกรมศิลปากร เป็นวิทยากร และจัดทำหนังสือเชิญเป็นผู้บรรยายในโครงการ
๕. ประสานงานติดต่อสถานที่จัดงานเสวนาทางวิชาการ สถานที่จอดรถสำหรับวิทยากร และประสานงานรถรับ-ส่ง สำหรับวิทยากรและผู้บริหารกรมศิลปากร
๖. ประชาสัมพันธ์การสัมมนา หรือเสวนาทางวิชาการ และโครงการพัฒนาบุคลากรฯ
๗. จัดทำเอกสารประกอบการสัมมนา เสวนา หรือพัฒนาบุคลากร
๘. จัดทำหนังสือขออนุมัติหนังสือเพื่อเป็นอภินันทนาการแก่วิทยากร
๙. ดำเนินกิจกรรมตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด
๑๐. สรุปผลการดำเนินงาน และจัดทำหนังสือขอขอบคุณวิทยากร และหน่วยงานเจ้าของสถานที่จัดงาน

ส่วนที่ ๒ ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดทำต้นฉบับหนังสือ “ผีในวัฒนธรรมไทย”

๑. ประชุมคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการเพื่อจัดทำต้นฉบับหนังสือเรื่อง “ผีในวัฒนธรรมไทย” ซึ่งต่อยอดมาจากโครงการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ผี: นานาสาระความเชื่อในสังคมไทย” เพื่อกำหนดเค้าโครงเนื้อหาและกรอบระยะเวลาดำเนินการ และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำต้นฉบับหนังสือผีในวัฒนธรรมไทย (เมษายน ๒๕๖๖)
๒. กำหนดเค้าโครงเนื้อหาของหนังสือ “ผีในวัฒนธรรมไทย” (เมษายน ๒๕๖๖)

๓. จัดประชุมคณะทำงานต้นฉบับหนังสือ “ผีในวัฒนธรรมไทย” เพื่อรับทราบแนวทางของหนังสือ สร้างความเข้าใจในภาพรวมร่วมกัน และกำหนดรูปแบบในการนำเสนอ การค้นคว้าข้อมูล แหล่งข้อมูลหลักฐาน ภาพประกอบ ตลอดจนกำหนดรูปแบบการอ้างอิงและบรรณานุกรม (พฤษภาคม ๒๕๖๖)

๔. ประสานขอความอนุเคราะห์บทความทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (พฤษภาคม ๒๕๖๖)

๕. พิจารณาดัชนีฉบับของบทความประกอบการจัดทำต้นฉบับหนังสือ “ผีในวัฒนธรรมไทย” พร้อมนำเสนอผู้บังคับบัญชาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา (มกราคม ๒๕๖๗)

๖. เรียบเรียงคำนำ ของหนังสือเรื่อง “ผีในวัฒนธรรมไทย” และขออนุมัติต้นฉบับของหนังสือ (พฤศจิกายน ๒๕๖๗)

๗. กระบวนการจัดพิมพ์หนังสือ เรื่อง “ผีในวัฒนธรรมไทย” ประกอบด้วยการตรวจทานต้นฉบับ ภาพประกอบ และการพิสูจน์อักษร ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา และการออกแบบศิลปกรรมของรูปแบบ (ธันวาคม ๒๕๖๗ - เมษายน ๒๕๖๘)

เป้าหมายของงาน

ส่วนที่ ๑ ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และประธานคณะทำงานฝ่ายสถานที่และยานพาหนะ

(๑) การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “พราหมณ์: พหุลักษณะทางวัฒนธรรมของสังคมไทย”

เพื่อให้เกิดการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู ในประเทศไทย ทั้งมิติด้านประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงเพื่อกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างสังคมพุทธศาสนาในประเทศไทยจากอิทธิพลของคติทางศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู ตั้งแต่อดีตกระทั่งถึงปัจจุบัน

(๒) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “นาค” ในวัฒนธรรมไทย

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในคติความเชื่อเรื่อง “นาค” อันปรากฏอยู่ในสังคมไทยตั้งแต่อดีตสืบมาถึงปัจจุบันในหลากหลายมิติ ทั้งคติทางศาสนาพุทธ ประเพณีและความเชื่อท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค แต่ละชาติพันธุ์ นำไปสู่การรวบรวมและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เรื่องนาค การพัฒนาความเชื่อเรื่องนาคในบริบทสังคมร่วมสมัย อันจะนำไปสู่การศึกษา ค้นคว้า ต่อยอด และทำความเข้าใจองค์ความรู้เรื่องนาคต่อไป

(๓) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ภาษาศิลป์จากท้องถิ่นสู่สากล” เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการอนุรักษ์ ต่อยอด และส่งเสริมผ้าไทยให้เป็นที่ประจักษ์ รวมถึงกระตุ้นให้สร้างความตระหนักในการรักษามรดกภูมิปัญญาด้านผ้าไหมให้ดำรงอยู่ พร้อมทั้งพัฒนาต่อยอดเพื่อยกระดับผ้าไทยอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(๔) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ผี: นานาสาระความเชื่อในวัฒนธรรมไทย” เมื่อวันที่ ๓๐ -๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เพื่อให้เกิดนำเสนอองค์ความรู้เรื่อง “ผี” ในสังคมและวัฒนธรรมไทย เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทยอันเกิดจากคติความเชื่อเรื่องศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์ และความเชื่อเรื่องผี จนกล่าวได้ว่าคติเรื่อง “ผี” มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม และประเพณีไทยที่หลากหลายและหยั่งรากลึกมากที่สุด ปรากฏในประเพณีทั้งราชประเพณี และประเพณีราษฎร์ ในมิติต่าง ๆ ทั้งในบริบทเวลาของชีวิตผู้คนตั้งแต่เกิดจนตาย และบริบทของสถานที่ ดังปรากฏว่าในปัจจุบันความเชื่อเรื่องผีมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคมไทยทุกมิติของการดำเนินชีวิต รวมถึงส่งอิทธิพลต่อสื่อบันเทิงร่วมสมัยและสื่อออนไลน์ของไทย จนได้รับความนิยมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นับเป็นการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงวัฒนธรรมในปัจจุบัน

(๕) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “กรุงเทพฯ ในความทรงจำ: พินิจวัด เวิ้ง วัง ผ่านภาพถ่าย และภาพยนตร์” เนื่องในงานได้ร่วมพระบารมี ๒๔๒ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๗

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และกระตุ้นให้เกิดการศึกษาต่อยอดในทางวิชาการ ด้านประวัติศาสตร์และพัฒนาการในบริบทเชิงพื้นที่ของ “กรุงเทพมหานคร” จากมิติทางประวัติศาสตร์ สังคม และผู้คนที่บันทึกผ่านภาพถ่ายและภาพยนตร์สู่สาธารณชน ซึ่งเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุของสังคมไทยที่บันทึกเรื่องราวของสังคมไทยในแต่ละช่วงเวลา

(๖) กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เรื่อง “พัฒนาศักยภาพการนำเสนอผลงานทางวิชาการในยุคดิจิทัล จากตัวอักษรสู่คอนเทนต์ใหม่: พื้นที่ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ในการปรับเทคนิคการนำเสนอเนื้อหาทางวิชาการด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี จากรูปแบบตัวอักษรซึ่งเป็นวิธีการนำเสนอในปัจจุบัน ต่อยอดพัฒนาเป็นคอนเทนต์ที่สามารถเผยแพร่ในสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้คนในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป และส่งผลให้การเผยแพร่ข้อมูลหรือผลงานวิชาการดังกล่าวขยายสู่สาธารณชนได้ในวงกว้างมากขึ้น

ส่วนที่ ๒ ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดทำต้นฉบับหนังสือ “ผีในวัฒนธรรมไทย”

ในการปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการจัดทำต้นฉบับหนังสือเรื่อง “ผีในวัฒนธรรมไทย” ได้มุ่งเน้นการประมวลและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงในทางวิชาการ ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม โบราณราชประเพณี มานุษยวิทยา และนิเทศศาสตร์ ที่มีมาตรฐานทางวิชาการของกรมศิลปากร ทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการระหว่างกรมศิลปากร และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมศิลปากร เพื่อให้เกิดการกระตุ้นและต่อยอดทางวิชาการในวงกว้างต่อไป

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ)

เชิงปริมาณ

๑. การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “พราหมณ์: พหุลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมไทย” จำนวน ๑ ครั้ง
๒. การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “นาค” ในวัฒนธรรมไทย จำนวน ๑ ครั้ง
๓. การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ภาษาศิลป์จากห้องถิ่นสู่สากล” เถลิงพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ครั้ง
๔. การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ผี: นานาสาระความเชื่อในวัฒนธรรมไทย” จำนวน ๑ ครั้ง
๕. การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “กรุงเทพฯ ในความทรงจำ: พินิจวัด เวิ้ง วัง ผ่านภาพถ่ายและภาพยนตร์” เนื่องในงานได้ร่วมพระบารมี ๒๔๒ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ จำนวน ๑ ครั้ง
๖. กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เรื่อง “พัฒนาศักยภาพการนำเสนอผลงานทางวิชาการในยุคดิจิทัล จากตัวอักษรสู่คอนเทนต์ใหม่: พื้นที่ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” จำนวน ๑ ครั้ง
๗. การจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “ผีในวัฒนธรรมไทย” จำนวน ๑ เรื่อง

เชิงคุณภาพ

๑. องค์ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในมิติต่าง ๆ ทั้งในทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม คติชนวิทยา มานุษยวิทยา และนิเทศศาสตร์ สามารถนำมาใช้ศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง และต่อยอดทางวิชาการได้
๒. สร้างความตระหนักรู้ต่อสังคมไทยว่าด้วยการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) จากมรดกทางวัฒนธรรมของชาติแขนงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาคส่วนอื่น ๆ ของประเทศต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑. เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู ในประเทศไทย และความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในสังคมไทยที่ได้รับอิทธิพลและเกี่ยวเนื่องกับศาสนาพราหมณ์ เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงทางวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๒. เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับคติความเชื่อเรื่องนาคที่ปรากฏในสังคมและวัฒนธรรมไทย ตลอดจนแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อเรื่องนาคเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงทางวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๓. เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไทยในแง่มุมต่าง ๆ และสร้างความตระหนักในสังคมถึงความสำคัญในการธำรงรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติประเภทภูมิปัญญาในการผลิตหัตถกรรมสิ่งทอของท้องถิ่นให้คงอยู่ และต่อยอดในการพัฒนาระดับรูปแบบและคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๔. ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการต่อยอดในทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อเรื่อง “ผี” มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมิติด้านคติความเชื่อ ตำนาน มุขปาฐะ ประเพณี ซึ่งการสร้างองค์ความรู้เรื่องผีนั้นยังเป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องราวของผีที่เกี่ยวข้องกับคติท้องถิ่น ตำนานมุขปาฐะผีเกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นหรือล่มสลายของชุมชน เป็นต้น

๕. การเผยแพร่กิจกรรมและองค์ความรู้เรื่อง “ผี” และ “นาค” ในวัฒนธรรมไทย ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมในนโยบายของกระทรวงวัฒนธรรมได้หลายประการ เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ การแปลงทุนทางวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ตลอดจนนโยบาย “Soft Power” ที่มีแรงบันดาลใจจากผี หรือการหมุนเวียนของเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับผี นาค หรือสิ่งลึกลับ รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “เศรษฐกิจสายมู” ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากในสังคมไทย นอกจากนี้ยังมีผลกระทบเชิงบวกต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะในสถานที่หรือเขตจังหวัด ที่มีความเชื่อมโยงหรือมีตำนานเรื่องผีและนาคในท้องถิ่น กล่าวได้ว่าคติเรื่องนาคและผีจึงเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพอย่างยิ่ง

๖. พัฒนาความรู้และทักษะของนักอักษรศาสตร์ที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลงานทางวิชาการทางสื่อสังคมออนไลน์ (สื่อดิจิทัล) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคงรักษามาตรฐานทางวิชาการเพื่อเข้าถึงสาธารณชนในวงกว้างมากขึ้น

๗. ความยุ่งยากและความซับซ้อน

๑. ในด้านวิชาการ การเผยแพร่องค์ความรู้บางประเด็น โดยเฉพาะประเด็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น คติความเชื่อเรื่องผีและนาคในวัฒนธรรมไทยเป็นประเด็นที่เปิดกว้างอย่างมาก เนื่องจากคติความเชื่อเรื่องดังกล่าวไม่มีรูปแบบ ขอบเขต แนวทาง หรือหลักคำสอนที่ชัดเจนเหมือนคติทางศาสนา แต่เกิดขึ้นจากจินตนาการความรู้สึกนึกคิดของผู้คน ดังนั้นในการกำหนดกรอบแนวความคิดในการเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวจึงพยายามนำเสนอในประเด็นหรือมิติที่สามารถศึกษา ค้นคว้า

ต่อยอดทางวิชาการสายสังคมศาสตร์ ที่มีกระบวนการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ มาบูรณาการกับสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นำเสนอองค์ความรู้ได้ชัดเจน และครอบคลุมมากที่สุดตามหลักวิชาการ อันได้แก่ การศึกษาในมิติทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ คติชนวิทยา มานุษยวิทยา สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม เศรษฐกิจ และนิเทศศาสตร์

๒. ในการปฏิบัติการ เนื่องการมีวิทยากรผู้บรรยาย และผู้ค้นคว้าเรียบเรียงเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดความแตกต่างของรายละเอียดในการนำเสนอที่แตกต่าง เช่น รูปแบบการนำเสนอในการบรรยาย รูปแบบการอ้างอิงและบรรณานุกรมในงานศึกษาค้นคว้า จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้รับผิดชอบโครงการ ที่ต้องพยายามให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งอาศัยทักษะในการประสานงาน และทักษะในการใช้ภาษาเมื่อปฏิบัติหน้าที่บรรณาธิการ ซึ่งต้องใช้ประสบการณ์ทำงานที่มีความละเอียดรอบคอบสูง

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

๑. ข้อจำกัดของงบประมาณ เนื่องจากหนังสือผีในวัฒนธรรมไทยไม่ได้ถูกบรรจุในแผนงานประจำปี ทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดสรรงบประมาณในการจัดพิมพ์ ดังที่ต้นฉบับหนังสือผีในวัฒนธรรมไทย ได้ค้นคว้าเรียบเรียงแล้วเสร็จในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ แต่ในฐานะของผู้รับผิดชอบโครงการพยายามขออนุมัติงบประมาณจากงบประมาณเหลือจ่ายของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ และงบประมาณเหลือจ่ายของกรมศิลปากร ทำให้การจัดพิมพ์ต้องรอนถึงปีงบประมาณ ๒๕๖๘ โดยใช้งบรายจ่ายประจำของกลุ่มจารีตประเพณี ทำให้วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิกายนอกไม่เข้าใจในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของทางราชการ ทำให้ต้องมีการประสานงานชี้แจงทำความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น

๒. ด้วยต้นฉบับหนังสือผีในวัฒนธรรมไทยเป็นหนังสือที่มีลักษณะรวมบทความจากผู้เขียนที่หลากหลาย ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิกายนอก และบุคลากรภายในของกรมศิลปากร ทำให้เกิดความลักลั่นในแนวทางการเรียบเรียง โดยเฉพาะรูปแบบของการอ้างอิงเชิงอรรถ และการจัดทำบรรณานุกรม เนื่องจากผู้เขียนมีรูปแบบการจัดทำเชิงอรรถสองรูปแบบ คือ ระบบนามปี และระบบอ้างอิงไว้ด้านล่างของเนื้อหา ทำให้ในฐานะบรรณาธิการต้องพยายามเปลี่ยนรูปแบบการอ้างอิงให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งมีความยุ่งยากและซับซ้อน และต้องใช้เวลาอย่างมากในการดำเนินการ

๓. การประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ มีความยุ่งยากและล่าช้าเนื่องจากระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ทำให้การปฏิบัติงานต้องล่าช้ากว่ากรอบเวลาที่กำหนดในแผนงาน

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. ด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันของไทยส่งผลให้ผู้คนแสวงหาที่พึ่งพิงทางจิตใจที่เพิ่มมากขึ้น จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ จิตวิทยา หรือปรากฏการณ์ทางสังคมในบริบทสังคมร่วมสมัยเพิ่มมากขึ้น

๒. ควรส่งเสริมการศึกษาต่อยอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติมาสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในกระแสความสนใจของผู้คนในสังคม ดังเห็นได้จากการเติบโตของเศรษฐกิจสายมูในปัจจุบัน ยังรวมถึงการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของสื่อบันเทิงทั้งวรรณกรรม ละครโทรทัศน์ ซีรีส์ออนไลน์ ที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อเรื่องผี นาค หรือสิ่งลึกลับที่จับต้องไม่ได้ เพื่อทำความเข้าใจและส่งเสริมการนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

๑. โครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “พราหมณ์: พหุลักษณะทางวัฒนธรรมของสังคมไทย” จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการเสวนา จำนวน ๖๐ คน (ปฏิบัติตามความเหมาะสมตามแนวทางการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙)

๒. โครงการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “นาค” ในวัฒนธรรมไทย จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการเสวนา จำนวน ๘๐ คน

๓. โครงการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “ภูษาศิลป์จากท้องถิ่นสู่สากล” เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการเสวนา จำนวน ๑๔๔ คน

๔. โครงการเสวนาทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี เรื่อง “ผี: นานาสาระความเชื่อในสังคมไทย” จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการเสวนา ๑๓๗ คน และเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ของกลุ่มจารีตประเพณี (YouTube) ทางช่องทาง <https://www.youtube.com/@TraditionandCustoms> (ยอดผู้เข้าชม ๕๒,๒๔๒ ครั้ง ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘)

๕. โครงการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “กรุงเทพฯ ในความทรงจำ: พินิจวัด เวียง วัง ผ่านภาพถ่ายและภาพยนตร์” เนื่องในงานได้ร่วมพระบารมี ๒๔๒ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการเสวนา จำนวน ๕๒ คน

๖. โครงการพัฒนาบุคลากรสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เรื่อง “พัฒนาศักยภาพการนำเสนอผลงานทางวิชาการในยุคดิจิทัล จากตัวอักษรสู่คอนเทนต์ใหม่: พื้นที่ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๕ คน และเผยแพร่สื่อดิจิทัลทางวิชาการในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้น

ทางสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ มียอดเข้าชม ๓,๔๓๕ ครั้ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘) ทางช่องทางhttps://www.facebook.com/profile.php?id=100064866001042&locale=th_TH

๗. หนังสือเรื่อง “ผีในวัฒนธรรมไทย” จำนวน ๑ เรื่อง จัดพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม เพื่อจัดจำหน่าย ณ ร้านหนังสือกรรมศิลปากร (เป็นหนังสือขายดีอันดับ ๑ ของร้านหนังสือกรรมศิลปากรประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๖๘ ปัจจุบันจำหน่ายหมดแล้ว ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘)

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(..... นายอนุชิต สิริวัณ.....)

ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(..... (นางสาวฉัตรภรณ์ จินดาเดช).....)

ผู้อำนวยการกลุ่มการวัดประเมิน
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ).....

(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)

(..... ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์.....)
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชา
ที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน (ระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง การนำเสนอผลงานวิชาการด้านจารีตประเพณีและประวัติศาสตร์ผ่านสื่อออนไลน์ ในรูปแบบ “Podcast” และ “YouTube short” เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มจารีตประเพณี

๒. หลักการและเหตุผล

ด้วยพันธกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของนักอักษรศาสตร์ (ด้านจารีตประเพณี) ที่มุ่งเน้น การศึกษา ค้นคว้า เรียบเรียง วิเคราะห์ ตรวจสอบชำระผ่านกระบวนการระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ มาประยุกต์และบูรณาการกับศาสตร์แขนงอื่นๆ เช่น โบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ และมานุษยวิทยา เป็นต้น เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี ออกเผยแพร่เพื่อสร้างความรู้สู่ สาธารณชนในวงกว้างนั้น สื่อสารออกมาในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของหนังสือและบทความจัดพิมพ์ ในลักษณะรูปเล่มหนังสือ นอกจากนี้ ลักษณะการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณชนจากผลงาน วิชาการของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มจารีตประเพณี ในอีกลักษณะคือการจัดงานเสวนาทางวิชาการ รูปแบบของ การเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณชนของนักอักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณีในปัจจุบัน ทั้งในแง่ปริมาณ การเข้าถึงของผู้คน และในแง่ของการสร้างความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณี ของกรม ศิลปากรที่นักอักษรศาสตร์พึงกระทำในบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อพฤติกรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะหลังเหตุการณ์ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid 19) ในทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเติบโตและเข้าถึง สื่อสารสนเทศออนไลน์ของในสังคมไทยขยายตัวในทุกช่วงวัย ทำให้ที่ผ่านมามีภาคเอกชนทั้งองค์กร ด้านสื่อสารมวลชนและสำนักพิมพ์เอกชนต่าง ๆ ได้ประยุกต์และพัฒนาช่องทางการสร้างความรู้และเข้าถึง ชุดข้อมูลสู่ระบบสื่อสารสนเทศออนไลน์ในหลากหลายรูปแบบมากขึ้น แม้ที่ผ่านมาสำนักวรรณกรรม และประวัติศาสตร์จะได้พัฒนาสื่อการนำเสนอผลงานทางวิชาการโดยเพิ่มช่องการเผยแพร่องค์ความรู้ สาขาต่าง ๆ ผ่านสื่อสารสนเทศออนไลน์บ้างแล้วใน Facebook ในการสร้างความรู้และเผยแพร่องค์ความรู้ ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี โดยมีตัวชี้วัดเชิงปริมาณจากยอดจำนวนผู้เข้าชมที่อยู่ในระดับหลักร้อย เท่านั้น ทั้งนี้ด้วยรูปแบบการนำเสนอและวัตถุประสงค์ของสื่อออนไลน์ที่มีความแตกต่างกัน ขณะที่ Podcast และ Youtube short เป็นช่องทางที่เหมาะสมกับการเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบเน้นการรับชม ที่มีสัดส่วนของ มูลค่าทางการตลาดและปริมาณผู้เข้าชมในปัจจุบันที่สูงมาก และในปัจจุบันด้วยความนิยมของผู้คนในสังคมไทย มักนิยมรับชมวิดีโอลักษณะที่ไม่เป็นทางการ หรือลักษณะของการพูดคุยระหว่างบุคคลต่อบุคคล (Podcast) และมีความกระชับของข้อมูลและเป็นลักษณะวิดีโอสั้น ๆ (Youtube short) ที่ผ่านมามีการดำเนินงานของนัก

อักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณีที่มักเน้นในลักษณะความมีขั้นตอนระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน ดังเช่น การจัดเสวนาวิชาการต่าง ๆ หรือรายการสัมภาษณ์บุคลากรภายในกรมศิลปากรทางแพลตฟอร์ม Facebook ที่มีการใช้งบประมาณสูงแต่เข้าถึงผู้คนได้ในวงจำกัด

ดังนั้น การพัฒนาต่อยอดและพัฒนาการนำเสนอผลงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของนักอักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณีผ่านสื่อสารสนเทศออนไลน์ในรูปแบบ Podcast และ Youtube short ควบคู่กับการจัดพิมพ์หนังสือ ในประเด็นที่เป็นที่สนใจของสังคมไทยในเวลานั้น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย - กัมพูชา ในมิติด้านวัฒนธรรม หรือประเด็นความเชื่อเรื่องผีในวัฒนธรรมไทย จึงเป็นแนวทางที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อตอบโจทย์พฤติกรรมการสร้างความรู้ของสังคมไทยในยุคดิจิทัล เพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่สู่สาธารณชนในวงกว้าง และเสริมสร้างภาพลักษณ์ของกรมศิลปากรให้มีความทันสมัย ควบคู่กับเสริมสร้าง การธำรงรักษา และต่อยอดคุณค่าขององค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนในสังคมไทยต่อไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์

ปัญหาสำคัญของนักอักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณีคือการขาดความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีออกสู่สาธารณชน ด้วยการทำงานที่มุ่งเน้นการเผยแพร่องค์ความรู้ในรูปแบบการจัดพิมพ์หนังสือเป็นหลัก ซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณจึงมียอดการจัดพิมพ์หนังสือไม่เกินครั้งละ ๑,๐๐๐ เล่ม ทำให้การสร้างความรู้กระทำได้ในวงจำกัด ขณะเดียวกันการเผยแพร่องค์ความรู้ของกลุ่มจารีตประเพณีในอีกลักษณะ คือ การจัดเสวนาทางวิชาการ ซึ่งมีต้นทุนในการใช้งบประมาณที่สูง แต่เข้าถึงผู้คนในสังคมได้น้อย แม้ที่ผ่านมาจะมีความตื่นตัวของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางสื่อสังคมออนไลน์ Facebook แต่ปัจจุบัน Podcast และ Youtube short เป็นช่องทางออนไลน์ที่เหมาะสมกับการเผยแพร่ข้อมูลในแบบเน้นการรับชมวิดีโอ และเป็นที่ความนิยมของผู้คนในสังคมไทยในปัจจุบันจะนิยมรับชมลักษณะที่ไม่เป็นทางการ หรือลักษณะของการพูดคุยระหว่างบุคคลต่อบุคคล (Podcast) และมีความกระชับของข้อมูล (Youtube short) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักอักษรศาสตร์ควรนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบชำระ มาเผยแพร่สู่สาธารณชนในสื่อสังคมออนไลน์รูปแบบใหม่ในลักษณะ Podcast และ Youtube short ควบคู่กับการจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือ จึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความรู้และความเข้าใจในด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของสังคมไทย และมีความเหมาะสมในบริบทสังคมไทยยุคปัจจุบัน

แนวความคิด

การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มจารีตประเพณีซึ่งมีภารกิจสำคัญด้านการอนุรักษ์ หมายถึงการศึกษาค้นคว้า เรียบเรียง และตรวจสอบชำระองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี ได้ดำเนินการในรูปแบบของการจัดพิมพ์หนังสือและการจัดเสวนาทางวิชาการในพื้นที่ตั้ง ซึ่งทั้งสองลักษณะดังกล่าวมีการใช้งบประมาณที่สูง แต่ข้อจำกัดในการเข้าถึงของผู้คนในสังคมไทย จึงควรพัฒนาต่อยอดงานด้านการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่ออกเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ กำหนดประเด็นที่เป็นกระแสความสนใจและนิยมของผู้คนในสังคมปัจจุบันเพื่อเผยแพร่ทาง Podcast และ YouTube short ซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านจารีตประเพณีและประวัติศาสตร์ของชาติดังกล่าว ช่วยให้องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีแพร่หลายและเข้าถึงผู้คนในสังคมไทยได้มากขึ้น ทั้งยังสอดคล้องและส่งเสริมนโยบายการแปลงทุนทางวัฒนธรรมเพื่อต่อยอดทางเศรษฐกิจของรัฐบาลในอีกรูปแบบหนึ่ง

ข้อเสนอ

(๑) พิจารณาสารวจองค์ความรู้ที่มีอยู่ในรูปเล่มหนังสือที่ดำเนินการจัดพิมพ์ที่ผ่านมาของกลุ่มจารีตประเพณี หรือองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่เป็นประเด็นความสนใจของสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ

(๒) ปรับเปลี่ยนการจัดเสวนาทางวิชาการประจำปีของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ จากรูปแบบการจัดเสวนาในที่ตั้งที่มีการใช้งบประมาณที่สูง มาเป็นทาง podcast เผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งใช้งบประมาณที่น้อยกว่าและเข้าถึงผู้คนได้มากกว่าในเชิงปริมาณ

(๓) จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรและการศึกษาดูงานจากภาคเอกชนที่มีการดำเนินงานในลักษณะใกล้เคียงกับพันธกิจและหน้าที่ของกรมศิลปากร เช่น สำนักพิมพ์มติชน (Silpawattanatham - ศิลปวัฒนธรรมออนไลน์) สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (รายการ Back to Basic และ จากระากสู่เรา) รายการประวัติศาสตร์นอกตำรา รายการ Farose podcast (รายการ People You May Know) สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี (รายการโลกวิวัฒน์ และรายการเรื่องเล่าหลังเที่ยวกิน) เป็นต้น ซึ่งเป็นรายการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติทางสื่อสังคมออนไลน์ที่ประสบความสำเร็จในเชิงปริมาณ ผู้เข้าชมในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง

(๔) ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรกลุ่มจารีตประเพณีเผยแพร่องค์ความรู้ที่ตนเองค้นคว้า เรียบเรียงในลักษณะดังกล่าวควบคู่กับการจัดพิมพ์หนังสือ เช่น การสรุปประเด็นและใจความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าเฉพาะบุคคล การแนะนำหนังสือใหม่ การเผยแพร่อภิปรายและบรรยายองค์ความรู้ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นประเด็นความสนใจต่อการรับรู้ของผู้คนในช่วงเวลานั้น ๆ

(๕) ประเมินผลการดำเนินงานจากปริมาณยอดผู้รับชม และรับฟังข้อคิดเห็นจากการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนทัศนะ ข้อซักถามจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าชม

ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น

การเปลี่ยนการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการจากการจัดเสวนาทางวิชาการในที่ตั้งมาเป็นรูปแบบการนำเสนอ Podcast และ YouTube short อาจต้องใช้เวลาเนื่องจากกรอบเวลาและระเบียบในการเสนอของบประมาณและการเปลี่ยนแผนงาน โครงการเสวนาทางวิชาการประจำปีของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ รวมถึงการตรวจสอบระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการเงินการคลังและงบประมาณของภาครัฐ รวมถึงทัศนคติของผู้ติดตามกิจกรรมของกรมศิลปากรบางส่วนที่คุ้นเคยกับการจัดเสวนาทางวิชาการในสถานที่จริง

แนวทางแก้ไข

ในเบื้องต้นอาจจะต้องมีการคัดเลือกบางประเด็นที่เป็นที่สนใจรับรู้ของสังคมในนำมาเผยแพร่ก่อนเพื่อให้เป็นที่สนใจของสังคม เช่น กรณีความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชาในมิติประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างสองประเทศ ในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ที่มีร่วมกันของทั้งสองประเทศ และประเด็นที่กลุ่มจารีตประเพณีเคยศึกษาค้นคว้า และเรียบเรียงมาแล้วแต่ยังเป็นที่สนใจของผู้คนในสังคม เช่น ฝีมือวัฒนธรรมไทย เป็นต้น เพื่อสร้างความรับรู้ความเข้าใจถึงลักษณะพื้นฐานและความหลากหลายซับซ้อนทางประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของไทย ตลอดจนการขอรับคำปรึกษาประเด็นระเบียบทางการเงินของทางราชการกับกลุ่มคลังและพัสดุ อันจะช่วยส่งเสริมและต่อยอดการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประเพณี วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของชาติ สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของชนรุ่นหลังในการศึกษาสร้างความเข้าใจและต่อยอดองค์ความรู้ของกรมศิลปากรที่มีมาตั้งแต่อดีต อันจะสร้างคุณภาพการต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและการสร้างความรับรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สังคมไทย รวมถึงการดำรงบทบาทของกรมศิลปากรที่สอดคล้องกับบริบทร่วมสมัยที่รุดหน้าอย่างแท้จริง

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เพิ่มพูนกระบวนทัศน์ในการค้นคว้าและนำเสนอผลงานทางวิชาการของนักอักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณี ตลอดจนการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะ ศักยภาพ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

๒. นักอักษรศาสตร์กลุ่มจารีตประเพณี สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่และพันธกิจในลักษณะการแลกเปลี่ยนแนวความคิด กระบวนทัศน์ และข้อมูลทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี นำไปสู่การสร้างสรรค์ พัฒนาต่อยอด และนำเสนอผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพเป็นที่รับรู้และเข้าถึงในวงกว้าง

๓. สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้คนในสังคมไทยในประเด็นด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่เกิดขึ้นและเป็นที่สนใจของสังคมในขณะนั้น ๆ ได้อย่างรอบด้านและถูกต้อง

๔. สร้างจิตสำนึกที่หวงแหนและตระหนักรู้ในการอนุรักษ์ พัฒนา และต่อยอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติให้เกิดขึ้นกับประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

เชิงปริมาณ

๑. สร้าง Podcast และ YouTube Short ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติจากผลงานทางวิชาการของกลุ่มจารีตประเพณีที่จัดพิมพ์เผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด เพื่อเผยแพร่ในช่องทางออนไลน์ของกลุ่มจารีตประเพณี เช่น ประเด็นความเชื่อเรื่องผีในวัฒนธรรมไทย เป็นต้น

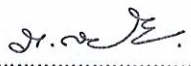
๒. สร้าง Podcast และ YouTube Short ด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติจากประเด็นทางสังคม เหตุการณ์สำคัญ หรือบุคคลที่เป็นที่สนใจของสังคมไทยในช่วงเวลานั้น ๆ จำนวน ๑ ชุด อาทิ ในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาในมิติทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อเผยแพร่ในช่องทางสื่อสารสนเทศออนไลน์ของกลุ่มจารีตประเพณี

เชิงคุณภาพ

๑. เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักอักษรศาสตร์ (ด้านจารีตประเพณี) ตามมาตรฐานเฉพาะตำแหน่งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒. มีชุดฐานข้อมูลทางวิชาการด้านจารีตประเพณีและประวัติศาสตร์ของชาติ เพื่อเผยแพร่สร้างความรับรู้ความเข้าใจในที่ต้องต้องแก่สังคมไทย

๓. ขยายและเพิ่มพูนขอบเขตและประเด็นในการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของชาติ อันจะนำไปสู่การทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมไทย ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละช่วงเวลา

(ลงชื่อ)..... 

(นายภูวนารถ สังข์เงิน)

ผู้ขอประเมินบุคคล

(วันที่)..... 